

Eesti Linnade ja Valdade Liidu siseturvalisuse ja kriisisuutlikkuse valdkonna

töörühma koosoleku protokoll

13. ja 14. märts 2025

Tartu

Osalejad: Maido Nõlvak (Rakvere vallavanem, töörühma esimees), Evelin Uibokand (Tartu Linnavalitsuse kriisikoordinaator, töörühma aseesimees), Eve East (Toila vallavanem), Triin Varek (Rakvere linnapea), Jaanus Barkala (Otepää valla volikogu liige), Uno Paas (Keila Linnavalitsuse nõunik), Riivo Noor (Anija vallavanem), Riho Johanson (Saue abivallavanem), Janek Lass (Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti juhataja asetäitja), Gunnar Havi (Saaremaa valla kriisivalmiduse nõunik), Jan Trei (ELVL asedirektor), Mailis Kaljula (töörühma koordinaator).

Kutsutud: Päästeameti elanikkonnakaitse talituse kriisivalmiduse nõunik Tambet Vodi ja kriisivalmiduse ekspert Terje Lillo.

Töörühma tervitas Tartu linnapea Urmas Klaas, kes rõhutas valdkonna olulisust kohaliku omavalitsuse töös.

Päevakord:

1. Heade praktikate ja kogemuste jagamine HOS ülesannete täitmisel.
Töörühma liikmed
2. HOS muudatustest tulenevate ülesannete täitmise murekohad ja takistused.
Maido Nõlvak. Slaidid on lisatud protokollile.
3. Riskianalüüsi koostamine keskkonnas „Sitikas“.
Tambet Vodi
4. Tartu linna tegevused kriisivalmiduse tagamiseks.
Evelin Uibokand
5. ELVL+ SIM töögrupi viimase kohtumise teemade jätkuarutelu: avaliku ürituse korraldamise määru ja seaduse muutmise ettepanekud; tööplaani täiendamine jm.
6. Tartu linna kriisitaristuga tutvumine

Koosolek oli tingitud hädaolukorra seaduse (HOS) muudatustest, millega kohalike omavalitsuste rolli hädaolukorra lahendamisel, kriisideks valmistumisel ja elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamisel oluliselt suurendati.

Koosolekul erinevaid arvamusi tekitanud küsimused:

- Kohtumisel oli peamine fookus riskianalüüsi koostamisel ning selle praktilisel väärtusel. Riskide hindamine ning ennetus- ja leevendusmeetmete rakendamine omavalitsuste kriisivalmiduse suurendamisel on keskse tähtsusega. Oluline on, et lõpuks tegeleksid KOVID just nende tegevustega, mis päriselt aitavad kriisivalmidust suurendada ja ohte ennetada. Põhjalik ja realistlik riskianalüüs on alus tõhusale kriisiennetusele ja valmisolekule. Ühiselt leiti, et tänaseks ei ole selget arusaama, kuidas riskianalüüsist saadav teave aitab kriisivalmidust tõsta. Hetkel on see pigem tehniline kohustus kui praktiline tööriist.
- Töörühma liikmed olid erinevatel arvamustel, kuidas tuleb mõista HOS §-is 37 sätestatud kontaktisiku määramist kohustavaid sätteid st kas KOV peab teatama kontaktisiku

andmed Riigikantseleile § 37 lg 1 punkt 4¹ või § 37 lg 1¹, mis kohustab KOVi teatama kontaktisikust Päästeametile või peab teatama mõlemale?

Väljavõte HOS seletuskirjast: „Punktiga 9 täiendatakse HOSi § 37 lõikega 1¹ ning samuti võetakse üle CER direktiivi artikli 9 lõige 7. Muudatus on seotud eelnõu punktiga 8 ja sätestab erandi KOVide kohta. **KOVid hakkavad edastama kontaktisiku andmeid Päästeametile** ja teavitama andmete muutumisest samuti Päästeametit. Juba praegu on KOVi elutähtsat teenust korraldavate asutuste (edaspidi ka ETKA) koordineerimine antud Päästeametile ning KOVi kontaktide edastamine Päästeametile toetab kehtivat praktikat, seda enam, et juba praegu teevad KOVid tihedat koostööd Päästeametiga. Vajaduse korral saab Riigikantselei küsida KOVide kontaktandmed Päästeametilt, et täita oma Vabariigi Valitsuse seaduse § 77 lõike 1 punktist 14 tulenevaid ülesandeid“. Seega peavad KOVid teatama kontaktisikust Päästeametile.

- kas eelnimetatud info tuleb edastada haldusaktiga või piisab e-mailist? Töörühma liikmetel oli erinev praktika.
- haldusaktiga ETOks määramine on jäänud segaseks ja tänast HOSi koos eriseadustega tõlgendatakse sõna-sõnalt, st jäetakse kõrvale haldusmenetlus, kui kaalutusõigus, kuigi HOS § 38 lg 1² räägib ETO määramisest haldusaktiga.
- Kuidas toimida siis, kui nt üksikut traktoristi, kes talvel lund lükkab, ei määrata ETOks. Kas siis tuleks teha selle kohta haldusotsus, et mis kaalutlustel nii otsustati? Seadus ei kohusta KOVi andma haldusakti, kui kedagi ei määrata ETOks, otsus on vaja teha siis, kui määratakse.
- KOVi kehtestatavad ETOde toimepidevushõlmed tuleks välja töötada koos vastavate ettevõtetega. Oluline on koostöö ja mõistlikkus. Nõudeid ei pea kehtestama üle riigi ühtselt, sest tegemist on KOVi autonoomiaga otsustada, millised nõuded kolmele elutähtsale teenusele (kaugküttega varustamine, kohaliku tee sõidetavuse tagamine ning veega varustamine ja kanalisatsioon) kehtestada.
- Tähelepanu pöörati KOV tööle korteriühistutega. Tartu linn viib koos PÄAga regulaarselt läbi korteriühistutele suunatud koolitusi, kus võivad osaleda ka linnakodanikud. Tallinna korteriühistutele suunatud tegevused on leitavad lingilt <https://www.tallinn.ee/et/kriisiennetus/korteriuhistule-ja-elanikule>. KÜ toetamiseks rakendavad KOVid erinevaid meetmeid (näiteks generaatorite hankimine, prügikonteinerite rent).
- ETO riigikaitseametikohtade määramine. Kas need ametikoha põhised nimekirjad peaks eelnevalt koondama KOV või saab iga ETO ise otse taotleda? Selle kohta võiks olla juhis, sest praktika on erinev.

Koosoleku üheks palju küsimusi tekitanud teemaks oli riskianalüüsi koostamine keskkonnas „Sitikas“, mis on KOVidele palju peavalu põhjustanud. Esialgu leiti, et tabelite täitmisel tehtav suur töö ei tasu vaeva ära ja et kasu sellest on väike. Selgitusi jagas „Sitika“ täitmise osas Päästeameti elanikkonnakaitse talituse kriisivalmiduse nõunik Tambet Vodi.

Terje Lillo andis ülevaate tsiviiltoetuste registriga seonduvast.

Kohtumise lõpetas tutvumine Tartu linna kriisitaristuga.

Otsus: Teha ettepanek Siseministeriumile ja Päästeametile, et kriisivalmiduse varustuse soetusel oleks asjakohane läbi viia ühishankeid, mille eestvedaja oleks Päästeamet. Eriti puudutab see raha kasutust, mis on riigi toetus. Oluline argument - ühishankega saab mahuefekti toel sama raha eest rohkem ning paralleelselt jääb alles KOV-de võimalus hankida varustust ise.

Töörühm tänab Maidot ja Evelini sisukalt täidetud ja väga huvitavalt läbi viidud kahe õppepäeva eest. Ühiselt leiti, et sellised väljasõidu kohtumised töörühma liikmete juures on väga kasulikud.

Protokolli koostas

Mailiis Kaljula